

Conjunctions and relative pronouns

A conjunction is a word that serves to introduce a clause and connect it to an accompanying clause. There are two types of conjunction: coordinating conjunctions and subordinating conjunctions. Dutch conjunctions call for a different type of word order for each of them.

18.1 Coordinating conjunctions

These are conjunctions that connect two equal clauses. The word order is the same as that of a main clause and the coordinating conjunction does not change the word order at all. The coordinating conjunctions in Dutch are: **en**, of [= or], **want**, **maar**:

Hij komt binnen en (hij) leest de krant.

He comes in and reads the paper.

Heb jij geld of zal ik het betalen?

Do you have money or shall I pay?

Ik zal het betalen, want ik heb geld genoeg.

I will pay, because I have enough money.

Hij gaf me de rekening, maar ik had geen geld.

He gave me the bill, but I had no money.

18.2 Subordinating conjunctions

These are conjunctions that connect two clauses of unequal standing: a main clause with a dependent clause.

18.2.1 Word order

A larger number of conjunctions require the conjugated verb to be placed at the end of the clause they introduce. This clause is said to be subordinate to the other, “main” clause, and is introduced by a subordinating conjunction:

Ik weet dat hij veel vrienden heeft.

I know *he has a lot of friends.*

Zij zag dat hij het niet begreep.

She noticed *he didn't understand.*

Wij vinden dat het mooi weer is.

We think *it's nice weather.*

Zij vragen of wij overmorgen meegaan.

They are asking *whether we are going along the day after tomorrow.*

Ik ga mee, hoewel ik niet veel tijd heb.

I will come along, *although I do not have much time.*

Ik kwam terug, omdat ik het niet vond.

I returned, *because I did not find it.*

Ik zal je helpen, als je 't me vraagt.

I will help you, *if you ask me.*

Hij had geen auto toen hij in de stad woonde.

He had no car *when he lived in town.*

Ik luisterde naar de radio terwijl ik de krant las.

I listened to the radio *while I read the paper.*

Note: In the first three examples, the English could have been “I know that he has . . .,” “She noticed that he . . .,” “We think that it's . . .” While we can often omit the conjunction “that,” notice that in Dutch the conjunction **dat** can never be omitted.

The conjugated verb placed at the end of the clause comes before the infinitive, if one is included:

Hij komt niet, omdat hij vandaag moet werken.

He is not coming, *because he has to work today.*

Zij zei dat ze het niet kon vinden.

She said *that she couldn't find it.*

Ik vraag me af of hij zich liet scheren.

I wonder if he got a shave.

Mijn ouders zeiden dat ze een monteur lieten komen.

My parents said they had a repairman come.

18.2.2 More on word order

The conjugated verb placed at the end of the clause comes before or after the past participle, if one is included:

Zij zei dat ze het niet heeft gevonden/gevonden heeft.

She said that she hasn't found it.

Nu al de gasten aangekomen zijn/ zijn aangekomen, kunnen we aan tafel gaan.

Now that all the guests have arrived, we can go to the table.

Note: When the subordinate clause comes first, the word order of the subordinate clause itself remains the same as the above, but the order of the subject and verb of the main clause is reversed (so the verb will stand before the subject):

Omdat ik het niet vond, kwam ik terug.

Because I didn't find it, I returned.

Als je 't me vraagt, zal ik je helpen.

If you ask me, I will help.

Toen hij in de stad woonde, had hij geen auto.

When he lived in town, he had no car.

18.2.3 Meanings

The subordinate conjunctions must be learned with particular care as “the words that put the verb at the end of the clause,” since subordinate word order is an entirely strange feature to speakers of English. The most common subordinating conjunctions in Dutch are:

aangezien	in view of the fact that	sinds	since
als	if, when	terwijl	while
dat	that	toen	when

hoewel	although	totdat	until
nadat	after	voordat	before
nu	now that	zodat	so that
of	whether, if	zodra	as soon as
omdat	because	zolang	as long as

Several conjunctions belong almost exclusively to the written language:

daar	because	tot	until
ofschoon	although	voor	before
opdat	in order that		

Note: Several of the subordinating conjunctions have a form identical with other conjunctions or other parts of speech and can be distinguished by the word order of the clause.

Of = or [= coordinating conjunction]; **whether** [= subordinating conjunction]:

Komt hij mee, of blijft hij thuis?

Is he coming along or is he staying at home?

Ik weet niet of hij meekomt.

I don't know *whether he is coming along*.

Als = as [= adverb]; **when** [= subordinating conjunction]; **Toen** = then [= adverb]; **when** [= subordinating conjunction]:

Ik zal het doen, als ik het kan.

I will do it, *if I can*.

Als student hoef ik niet veel te betalen.

As a student, I don't need to pay much.

Als hij kijkt, bloest zij.

When he looks at her, she blushes.

Toen hij jong was, las hij veel.

When he was young he read a lot.

Ik ging eerst naar Leiden en dan naar Den Haag.

I first went to Leiden, and then to The Hague.

Als is used when one event is referred to in the present or future tense.
Toen is used for the past tense only.

18.2.4 Question words

In indirect questions, conjunctions introduce a clause that takes the form of a subordinating clause:

Weet je wanneer hij komt?

Do you know *when he's coming*?

Ik weet niet wie die mensen zijn.

I don't know *who these people are*.

Hij heeft niet gezegd waarom hij het vandaag niet kan doen.

He didn't say *why he can't do it today*.

18.2.5 Let's try it

Finish the sentences by means of the conjunction:

- 1 Hij werkte de hele dag hoewel _____. (Hij was ziek)
- 2 Die beeldhouwer werkt het liefst met marmer sinds _____.
(hij heeft in Italië gestudeerd)
- 3 Van Goghs schilderijen brengen zoveel geld op nu _____.
(hij is over de hele wereld bekend)
- 4 Wij vroegen haar niets over dit boek omdat _____.
(zij houdt niet van die schrijver)
- 5 Zij laat het boek pas verschijnen nadat _____. (alle personen zijn gestorven)
- 6 Weet u toevallig of _____? (er hangen veel schilderijen van Van Gogh in het Kröller Müller museum)
- 7 Hij schilderde maar door hoewel _____. (niemand vond zijn schilderijen mooi)
- 8 Wij kunnen veel over de tijd van Vermeer leren in zijn schilderijen terwijl _____. (er is bijna niets bekend over zijn leven)
- 9 Ik weet niet of _____. (je houdt van Rubens' schilderijen)
- 10 Ik had een gevoel van herkenning toen _____. (ik zag Magrittes werk)